

AMERIKANSKI SLOVENEC

PRVI SLOVENSKI LIST V AMERIKI.

Geslo: Za vero in narod — za pravico in resnico — od boja do zmage!

GLASILO SLOV. KATOL. DELAVSTVA V AMERIKI IN URADNO GLASILO DRUŽBE SV. DRUŽINE V JOLIETU. — S. P. DRUŽBE SV. MOHORJA V CHICAGI.
— ZAPADNE SLOV. ZVEZE V DENVER, COLO., IN SLOVENSKE ŽENSKE ZVEZE V ZEDINJENIH DRŽAVAH.

(Official Organ of four Slovenian organizations.)

NAJSTAREJŠI
IN NAJBOLJ
PRILJUBLJEN
SLOVENSKI
LIST V
ZDRAŽENIH
DRŽAVAH
AMERIŠKIH.

STEV. (No.) 199.

CHICAGO, ILL., SOBOTA, 12. OKTOBRA — SATURDAY, OCTOBER 12, 1929.

LETNIK XXXIII.

McDonald končal svojo misijo-Volitev regentov Romuniji

MacDONALDOVA MIROVNA MISIJA V AMERIKO KONČANA. — DOSEGEL POPOLNI USPEH. — VOJNA MED AMERIKO IN ANGLIJO SE SMATRA, DA JE ZA VEDNO IZKLJUČENA.

NOV REGENT V ROMUNIJI

Romunsko ljudstvo ne mara za kraljico Marijo, niti ne za njene pristaše. — Za regenta izvoljen mož, ki se ne bavi s strankarstvom.

—

Bukarest, Romunija. — Smrtnjo enega izmed treh regentov, ki zdaj vladajo romunsko državo, Geo. Buzdovana, je postalno izpraznjeno njegovo mesto. Dosti se je govorilo o tem, kdo bo izvoljen za novega regenta, a nazadnje je prišla na to mesto oseba, na katero je vsakdo najmanj misil, namreč 67 let stari Konstantin Saratzeanu, po poklicu sodnik. Oddaniji je bilo zanj v parlamentu 445 glasov; torej so z malo izjemo skoraj vsi glasovali zanj.

Kakor znano, je bil bivši romunski prestolonaslednik Karl zaradi svojega nerednega življenja izključen od kraljevskega prestola in je bil njegov sin Mihail postavljen na njegovo mesto. Ker je pa ta "kraljček" še majhen, zdaj je star 7 let, se je po smrti prejšnjega kralja hotela kraljica Maria poslastiti vladanja. S tem pa ni bilo ljudstvo zadovoljno in dočoli so, naj trije izvoljeni regenti vladajo državo, dokler ne bo odpotoval v Kanado in tako zopet stopil na angleška tla. S kanadskim ministerskim predst. McKenzie King, bo nato razmotril sklepe in dogovore, ki jih je imel v Washingtonu.

Pred svojim odhodom iz Washingtona je imel MacDonald tudi krajšo konferenco s senatorjem Borahom; nje predmet sta ohranila za svojo tajnost, vendar pa se domneva, da se je njih pogovor sukal okoli problema, kako odpraviti vojne, doseči prostost na morju, kar tudi gleda priznanja Sovjetske Rusije, za kar se senator že dolgo poteguje.

—

SOVRAŠTO PROTI JUDOM

Warsawa, Poljska. — Razajaran, vsled odiranja, ki ga izvajajo Jude, so prebivalci ukrajinskega mesta Jaryczowo, bližu Lvova, vdrli v torek zvečer v judovsko sinagogo in napadli Jude, ki so bili tamkaj zbrani pri molitvi. Jude so se jim krepko postavili v bran in obijali napade s svečniki, stoli in vsem, kas jim je prišlo pod roko. Pri tem pretepu so bili ubiti štirje napadaci, pet jih pa je odneslo krvave glave; ranjenih je bilo tudi enajst Jude. Naslednje jutro se je napad ponovil, in sicer v neki judovski trgovini. — Položaj je zelo napet in policija je izdala skrbne varnostne odredbe, da ne pride do splošnega klanja.

—

SKANDALČEK V GARY IN E. CHICAGO

Chicago, Ill. — Župana so zaprli policijskega ravnatelja so zaprli, aldermana so zaprli, zraven aretrirali še kakih 20 policirov, med njimi policijske kraljice, višje in nižje, in poleg tega je pod obtožbo že kakih 299 oseb. Vse to se je zgodilo v državi Indiani, in sicer v sosednjih mestih Chicago, namreč v Gary in East Chicago. Pri tem poročilu bi si kdo misil, da so tam kar na debelo ljudi pobijali, in da je policija pri tem pomagala. A motite se, čitatelji. V teh mestih se je zgodilo še vse kaj hujšega, kakor je par sto umorov. V teh mestih so — čuje — pili "shops" in pivo. In policija je to vedela, vedeli so uradniki in mestne oblasti, a niso tega preprečili, marveč so celo sami pri "zločinu" sodelovali. In prohibicijске oblasti, ko so to zvedele, so se zdrznile v dno duše. V sveti jezi so zgrabilo bič in pričele mlatiti vse vprek. Tako so ti dve mestni zdaj skoraj brez policijskega varstva, ki je ustavila eksekucijo do ponovne sodniške obravnavne.

—

TRIJE NIGRI OPROŠČENI ELEKTRIČNEGA STOLA

Chicago, Ill. — V sredo zvečer ob polnoči bi se bila imela izvršiti smrtna obsodba, ki je bila proglašena nad tremi nigrimi, ki so svoječasno umorili nekega bančnega čuvaja. V zadnjih urah pa je prišla odločitev od vrhovnega sodišča, ki je ustavila eksekucijo do ponovne sodniške obravnavne.

—

DELAVCI SE SPOPADLI

Chicago, Ill. — V sredo po poldne je v sredini mesta, na 309 W. Jackson blvd., prišlo do pretepa med oblačilnimi delavci dveh nasprotujočih si unij. Pri spopadu, pri katerem je bilo udeleženih nad 25 oseb, je bilo 11 ranjenih. Policija je napravila nemirov konec in a. retiralna štiri voditelje.

POSLOPJE, PRIREJENO ZA RAZSTAVE.

Ogromno poslopje, ki ga vidimo na sliki, je nova Arena, postavljena v St. Louis in prirejena načač za razstave, namreč mlekarne, perutninske in konjske. Stavba je stala \$1,500,000 in jo bodo uporabljali tudi za konvencije ter za razne boksarske tekme.

PRODAJA TIHOTAP-SKIH LADIJ

"Bootleggerji" kupujejo nazaj ladje, ki so jim bile zaplenjene. — Do zdaj še ni nikakoga zakona, ki bi mogel to preprečiti.

—

Washington, D. C. — Slučaj se je na našimi suhači kaj poredno igrajo in vsak dan jim vržejo pod noge kak nov trd oreh, na katerem si potem ločimo zobe. Zdaj so prišli zopet na neko novo težkočo. Ne samo na suhem zasedujejo agenti pijačo, ampak v še hujšem vojnem stanju so z "bootleggerji" na morju ob vseh obrežjih naša unije. Ako ujamemo kakoj ladjo, ki tihotapi pijačo imajo pravico, da zaplenijo ladjo s pijačo vred. Ladjo danato na javno dražbo in kdo največ ponudi za njo, jo dobijo. Izkazalo pa se je, da v mnogih slučajih kupi nazaj takoj ladjo prejšnji lastnik, in tako postane ladje, za katero jih je vzelo včasih več tednov, da so jo ujeli, zopet "bootleggerška" ladja, in sicer istega lastnika, kakor prej; tako se je že zgodilo, da je bila ista ladja zaplenjena in zopet prodata nazaj gospodarju po dvakrat ali trikrat.

Pokušali so suhači doseči v Washingtonu, da bi se to preprečilo, toda do zdaj še ni nikake take postave, ki bi bilo določala, kdo sme kupiti ladje in kdo ne; edino, kar postava pravil, je, da se mora ladja pridata tistem, ki največ ponudijo za njo. Skušali pa bodo prerniti drugačno postavo v prihodnjem zasedanju parlamenta v decembri.

—

TRIJE NIGRI OPROŠČENI ELEKTRIČNEGA STOLA

Chicago, Ill. — V sredo zvečer ob polnoči bi se bila imela izvršiti smrtna obsodba, ki je bila proglašena nad tremi nigrimi, ki so svoječasno umorili nekega bančnega čuvaja. V zadnjih urah pa je prišla odločitev od vrhovnega sodišča, ki je ustavila eksekucijo do ponovne sodniške obravnavne.

PREVOZ TRUPEL VOJAKOV

Trupla med svetovno vojno padlih ameriških vojakov v severni Rusiji izkopana in se nahaja na potu v domovino.

—

Leningrad, Rusija. — Ena se tebi je že želja spolnila, v tem domača da truplo leži, bi lahko rekli s slovenskim pesnikom o ameriških vojakih, 86 po številu, katerih trupla so zdaj na potu iz mirež severne Rusije v njih mišiganskem domovino.

Med svetovno vojno je bila poslana divizija ameriških vojakov na severno obrežje Rusije, v bližino mesta Arhangelsk, katerim je bila v zvezi z drugimi četami dana naloga, da ovisajo delovanje nemških podmornikov in da varujejo velike zaloge vojnega materiala, ki so bile nakupičene v omenjenem mestu. Poslani so bili na vseh mišiganskem domovino.

Med svetovno vojno je bila poslana divizija ameriških vojakov na severno obrežje Rusije, v bližino mesta Arhangelsk, katerim je bila v zvezi z drugimi četami dana naloga, da ovisajo delovanje nemških podmornikov in da varujejo velike zaloge vojnega materiala, ki so bile nakupičene v omenjenem mestu. Poslani so bili na vseh mišiganskem domovino.

NEMČIJA ODLOČNO NASTOPILA PROTIV NACIJONALISTOM

Berlin, Nemčija. — Z glasovanjem, da se pokaže ljudska volja glede plačevanja reparacij, najbrž ne bo nič. Nacionalistični stranki, ki na vsak način zahteva to glasovanje, je vlada odgovorila na ta način, da je ukazala razpustiti v Porenju in na Westfalskem to stranko in obenem zapreti strankine urade, ki so se bavili s pripravami za omenjeno plebiscit.

—

ZELEZNICA NESREČA

Pittsburgh, Pa. — Dva vlačila, osebni brzovlak in tovorni vlačnik sta trčila skupaj na prugu Pennsylvania R. R. Tri osebe, namreč dva vlačovodja in en kurjač so bile ubite, večje število potnikov pa je dobitilo lahke poškodbe. Pri osebnem vlačniku sta prva dva voza, ki sta vozila ekspreso blago, skočila s tira; osebni vozovi so ostali nepoškodvani.

—

WARSZAWA, POLSKA

Warsawa, Poljska. — Posledica čuvajevje nepazljivosti, ker je postavil vlačnik napačno znamenje, je bila kolizija dveh vlačkov v Demblinu, blizu Warszave. Pri tej nesreči je bilo sedem oseb ubitih in 42 ranjenih.

—

Naročajte najstarejši slovenski list v Ameriki "Ameriški Slovenec!"

KRIŽEM SVETA

Washington, D. C. — Predsednik Hoover je imenoval novega poslanika Zed. držav za Španijo, in sicer B. Laughlina iz Pittsburgha. Laughlin je v diplomatskem svetu znana osebnost. Zadnje njegovo diplomatsko mesto je bilo na Grškem, kjer je bil za poslanika v l. 1924 do 1926.

Rim, Italija. — Papež Pij je postal pra-strič. Njegova nečakinja, hči njegovega brata Fermo Rattija, je namreč rodu siva krstna slava ter sta vse podpoldne popovala. Zvezcer, ko so bile zveze v kavarni.

Vatikan. — Papež je po svojem tajniku, kardinalu Gaspariju, poslal brzovljene čestitke škofu M. C. Lenthan v Great Falls, Mont., k njegovemu 75-emu rojstnemu dnevu, kor tudi k srebrni obletnici, od kar je bil imenovan škofom v mestu, kjer se nahaja še danes.

New Haven, Conn. — John Coolidge, sin bivšega predsednika, in njegova žena, sta se vrnila v nedeljo z medenimi tednov, ki sta jih uživala po svoji nedavni poroki. Začelo se je na nju navadno življene. John je nastavljen kot uradnik pri neki zdravstveni, njegova mlada ženica pa se je pokazala, da bo prav dobra gospodinja; vsa hišna dela namreč sama opravljala.

Rim, Italija. — Dosedanje mnenje, da je bil Krištof Kolumb rojen v Genovi, se je izkazalo kot napačno. V vaticanski knjižnici so namreč našli neki stari dokument iz 16. stoletja, ki pripoveduje o Kolumbovih doživljajih in ki navaja Kolumbovo rojstno mesto v Genovi, ampak Cogoleto, mesto, ki je 14 milj oddaljeno od Genove.

Chicago, Ill. — Chicagska "Forest preserve" se je povzdala za 27 akrov. Toliko na daljnega sveta je namreč o kraj kupil ob Winetka road, in sicer za ceno \$61,600.

NEMČIJA ODLOČNO NASTOPILA PROTIV NACIJONALISTOM

Berlin, Nemčija. — Z glasovanjem, da se pokaže ljudska volja glede plačevanja reparacij, najbrž ne bo nič. Nacionalistični stranki, ki na vsak način zahteva to glasovanje, je vlada odgovorila na ta način, da je ukazala razpustiti v Porenju in na Westfalskem to stranko in obenem zapreti strankine urade, ki so se bavili s pripravami za omenjeno plebiscit.

—

ZELEZNICA NESREČA

Pittsburgh, Pa. — Dva vlačila, osebni brzovlak in tovorni vlačnik sta trčila skupaj na prugu Pennsylvania R. R. Tri osebe, namreč dva vlačovodja in en kurjač so bile ubite, večje število potnikov pa je dobitilo lahke poškodbe. Pri osebnem vlačniku sta prva dva voza, ki sta vozila ekspreso blago, skočila s tira; osebni vozovi so ostali nepoškodvani.

—

Ni mučenik, nego pustolovec.

Možak, ki je te dni prispel v Beograd in o katerem se je poročalo, da se izdaja za Sturta, irskega mučenika, je na vaden pustolovec. Beografska policija je dobila od budimpiškega opozorila, da se je

Iz Jugoslavije.

PIJANA VOJAKA OBKLALA DO SMRTI MATER IN SINA. — NEZGODE IN NESREČE V OKOLICI NOVEGA MESTA. — DRUGE RAZNE VESTI ŠIROM STARE DOMOVINE.

Grd zločin dveh pijanih vojaka.

Sarajevo, 21. septembra. — Tukaj je bil snoči izvršen kravav zločin, ki je razburil vse prebivalstvo. Redova tukajšnjega polka Pero Gjurčić in Marjan Nikolić sta imela svojo krstno slavo ter sta vse podpoldne popovala. Zvezcer, ko so bile zveze v kavarni.

Sarajevo, 21. septembra. — Tukaj je bil snoči izvršen kravav zločin, ki je razburil vse prebivalstvo. Redova tukajšnjega polka Pero Gjurčić in Marjan Nikolić sta imela svojo krstno slavo ter sta vse podpoldne popovala. Zvezcer, ko so bile zveze v kavarni.

Konj ga je brenil. Konj je brenil 17-letnega mizarskega učenca Rudolfa Imperla v Čretah z zadnjima nogama v glavo. Razbil mu je z enim kopitom spodnjo čeljust in mu izbil tudi 3 zobe, z drugim kopitom pa ga je zadel z vso silo na levo sence. Fant se je na mestu zgrudil, oblit s krvjo. Nemudoma so ga domači prepeljali v Celje, kjer ga je sprejela javna bolnica v oskrbo. Imperlov poškodb je zelo huda.

Nesreča pri delu. — V pondeljek 16. septembra opoldne sta bila zaposlena na dvorišču lesnega podjetja "Silva" v Gaberju pri Celju 31-letni delavec Maks Kranjc iz Gaberja in njegov tovarš Obrež z nakladanjem hlodov na voz. Nenadoma pa je delavec zdrkn

AMERIKANSKI SLOVENEC

Prvi in najstarejši slovenski
list v Ameriki.
Ustanovljen leta 1891.

Izhaja vsak dan razen nedeli, pon-
delkov in dnevno po praznikih.

Izdaje in tiska
EDINOST PUBLISHING CO.
Naslov uredništva in uprave:
1849 W. 22nd St., Chicago, Ill.
Telefon: CANAL 0098

Naročnina:
La celo leto \$5.00
Za pol leta 2.50
Za Chicago, Kanado in Evropo:
La celo leto \$6.00
Za pol leta 3.00

The First and the Oldest Slove-
nian Newspaper in America
Established 1891.

Issued daily, except Sunday, Mon-
day, and the day after holidays.

Published by:
EDINOST PUBLISHING CO.
Address of publication office:
1849 W. 22nd St., Chicago, Ill.
Phone: CANAL 0098

Subscription:

Nasprotniki katolicizma in Cerkve premnogokrat ponavljajo neresno in prazno puščico, da bodi vera privatna stvar. Versko prepričanje in življenje bodi stvar poedinca, ki drugih nič ne briga! Tako pridigajo sovražniki Cerkve zlasti množičam. Delavskim masam se skušajo na ta način predstavljati kot zagovorniki najsvetejših tajn duše, kot branilci osebne svobode v najobsojeniji zadavi. Toda ta pridiga o veri kot privatni stvari, o tem, da zoper vero zasebnika nič nimajo, ne izvira iz notranjega prepričanja. Notranje prepričanje nasprotnikov Cerkve je čisto drugo. Njemu je bistveno sovraštvo, nespravljivo sovraštvo do Cerkve, ki ob ugodni priliki, če tako kaže, tudi privre na dan.

DOPISI važnega pomena za hitro objavo morajo biti doposlanji na uredništvo vsa dan in pol pred dnevnem, ko izide list.— Za zadnjo številko v tednu je čas do četrtega dopoldne.— Na dopise brez podpisa se ne ozira.— Rokopisov uredništvo ne vraca.

Entered as second class matter November 10, 1925, at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

V službo duha!

Clovek je duhovno-telesno bitje. Duhovno-telesno bitstvo daje vsemu človeškemu stvarjanju in snavjanju svoj pečat in mu vtiska duhovno-telesni značaj. Celo gospodarsko življenje se temu zakonu ne more odtegniti. Ne le, da je za gospodarsko življenje treba mnogo miselnega dela, temveč duhovna vsebina, ideje so gospodarsko tvorne. Dasisravno gospodarstvo neposredno meri na tvorbe, gospodarske vrednote, je pa vendar gospodarstvo, ki je v službi ideje, vse bolj človeka vredno in tudi vse bolj stalno. Idejna plat, misel, ki nosi gospodarstvo, jemlje gospodarstvu njegovo izključno tvorbo, mu daje neko duhovno obilježje in zastavlja višji, duhovni cilj. Gospodarske vrednote šele po ideji doba svoje pravno mesto. Šele v službi ideje postanejo ne sebi cilj, ampak sredstvo za dosega višjega, postanejo človeštvu pomočki življenja in izpopolnjevanja. Zgolj materialistično stališče pretvarja tudi gospodarsko življenje iz človeka vrednega dejstvovanja v človeka ponižajoče malikovanje.

V kulturni prilogi berlinskega lista "Germania" je objavil nemški jezuit Frid. Muckermann, izdajatelj Grala, posmembna izvajanja o ideji in gospodarstvu. Vsakega katolika, ki mu je resno do tega, da bi moderni svet osvajal krščanstvo, obhaja tesnoba in skrb. Kaj naj počne katolicizem v orjaškem modernem vrvenju? Ob velikanskem razmahu in sili gospodarstva? Kako slaboten je njegov glas v velikanskem modernem hrupu! Ta tesnoba ni nikaj sentimentalizem. Nemški katolicizem se sicer uveljavlja. "Toda če je takoreko njegova glava postala večja, je telo zaostalo. Gospodarsko smo prešibki, da bi vzdržali v konkurenči. Imamo v filmu izborne ideje, a nimamo Ufe. Izboljšali smo svoj tisk, a smo brez Ullsteina... Naše gospodarsko telo je preslabo."

Kaj storiti? Gotovo se teorija o bogatih komercialnih svetnikih ne da uvrstiti v nauk pridige na gori. Trgovci, ki so samo kramarji, se nikdar niso dosegli svetovnega stališča. Skoro vsi ljudje, ki so se povzpeli do gospodarskega formatu, imajo že kako tudi kak duhovni format.

"Katoličani pod nobenim pogojem ne moremo pridigati; Blagor bogatinom, ki so kar najhitreje prišli do milijonov. Blagor brezobzirnežem, ki v konkurenči ne postajajo mehki. Blagor njim, ki se tožarijo in za vsak neporavnani račun hite k advokatu. Blagor njim, ki so žejni mamona, čeprav ne bodo nikdar nasičeni. Blagor vam, če vas svet slavi zaradi vaših gradov, vaših trgovskih hiš, vaših bank, vaših borz, vaših humanih ustanov... ne, vsega tega ne moremo pridigati; pač pa, da je delavec vreden plačila, da z vsemi sredstvi pospešujemo kraljestvo Kristusovo, da moramo vsaki dobi vtisniti pečat Vstalega. Tudi naše trgovske geslo se glasi, da je treba najprej iskati božje kraljestvo, da bo vse drugo navrženo."

Katoličan bo ustvarjal tudi gospodarska podjetja iz ljubzeni in navdušenja za katolicizem, s stališča katolicizma in v službi njegovi. "Lahko je kak svetnik čuden, toda ne verjamem, da bi bil kak svetnik dolgočasen. In gotovo ni noben katolik dolgočasen, ker je svetnik. Resnično prihaja večkrat, da manjka nemškemu katolicizmu katoliškega eroša, tistega čustvovanja, ki nekaj hoče, ki nekaj riskira, ki se ne boji, ki noče biti suženj, ko nam je podeljeno plemstvo božjih otrok."

Muckermannova izvajanja pač ne veljajo samo nemškim katoličanom. Več katoliškega eroša je pač treba katoličanom

povsed, več ljubezni in navdušenja za katoliško stvar, manj strahu in več poguma, več podjetnosti. Prav isto hoče Pij XI. s katoliško akcijo: vsestransko katoliško dejavnost v službi božjekraljestvenosti Kristusove. "Edino v znamenju križa bomo zmagali in v nobenem drugem. Sama od sebe pa bo kultura, ki raste v tem znamenju, razvila močni duši tudi gospodarsko telo."

V resnici je vse drugače

Nasprotniki katolicizma in Cerkve premnogokrat ponavljajo neresno in prazno puščico, da bodi vera privatna stvar. Versko prepričanje in življenje bodi stvar poedinca, ki drugih nič ne briga! Tako pridigajo sovražniki Cerkve zlasti množičam. Delavskim masam se skušajo na ta način predstavljati kot zagovorniki najsvetejših tajn duše, kot branilci osebne svobode v najobsojeniji zadavi. Toda ta pridiga o veri kot privatni stvari, o tem, da zoper vero zasebnika nič nimajo, ne izvira iz notranjega prepričanja. Notranje prepričanje nasprotnikov Cerkve je čisto drugo. Njemu je bistveno sovraštvo, nespravljivo sovraštvo do Cerkve, ki ob ugodni priliki, če tako kaže, tudi privre na dan.

Med to vrsto nasprotnikov Cerkve spadajo tudi socialisti. Kaj je socializmu do krščanstva, o tem priča glasilo socialistične delavske šahovske zveze v Nemčiji. Ono oznanja novo religijo — šah. "Namesto bizantinske zgodovine in verouka ... bi bila gojitev šaha po šolah bolj na mestu kakor kadarkoli preje. V šahu je resnica, logika, doslednost. V dobi konkordatov ... je skrajni čas, da stopimo iz svoje rezerve in preidemo sami k napadu! Šah bodi naša religija!"

Ob takem "razočetju" prihaja nehote na misel Kristusova beseda o prerokih v ovčjih oblačilih, v resnici pa grabežljivih volkovih!

PODROBNEJŠE POROČILO
O NESREČI NA EVELETHU.

Gilbert, Minn.

Videla sem v številki 189 A. S. poročilo o nesreči in smrти pokojne Lavričeve družine. Ker v poročilu ni točno vse povedano, naj mi bo dovoljeno poročati malo točnejje, kajti nihče ne more vedeti o tem bolje kakor jaz, ker sem vse to videla sama na moje oči.

Bilo je tako-le: Pri meni je bila vsa ta družina v nedeljo večer dne 22. septembra. V torek sta mislila iti sin Frank in hčer Mary v Milwaukee in so rekli, da moram pred odhodom priti še k njim pogledati. Šla sem v torek večer ob 6. uri to je 24. septembra. Oni so živelji pri Ely jezeru na evelske strani. Pridem k hiši in portkom na vrata, zakaj mrežnatata vrata pri veži so bila zaprta, ali druga so bila odprta. Jaz kličem, če je kdo doma, pa mi bilo nobenega glasu. Šla sem pogledati okrog hiše, mislila sem, da so mogoče šli kam ven, da bi se izdišalo, ker strašno je smrdelo in električni motor je pa tako "rovšljal". Potem grem gledati k bližnjemu sosedu in vprašam, če so morda kje videli te ljudi, da bi šli morda kam ven. Sosed mi reče, da ni nič videl, da naj malo počakam, pa bodo morali do kje prišli. Grem spet nazaj in kličem, da bi se kdo oglasil, ali bilo ni nobenega glasu. Čudno se mi je pa videlo, ker je bilo odklenjeno. Okoraj-ročilo je orienčalo, da je bil žim se in grem notri, iz srednje sobe naprej so imeli sobo kar ni res, pač pa je imel 57 let,

da se je stresla cela cerkev in so zašklepile vse sipe. Množica se je vaula iz cerkve, prejšnja tisina se je spremnila v živahnego govorjenje in vrvenje. Stari znanci so se pozdravljali in pripovedovali eden drugemu svoje dogodljaje. Na komendovskem dvorišču so se ustavili fantje in možje. Prvi so gledali za brhki dekleti in marsikatera je dvignila za trenutek oči, da vidi, če je njen izvodenec z duhetečim šopkom med njimi. Možje pa so govorili o vremenu in izražali svoje veselje, da se obeta dobra žetev. Tudi žganjkov bo dovolj, saj ajda cveti v mirnem in zadnji jug je ni osmodril, namenočeno pa je dovolj.

Nazadnje so prišli duhovniki iz Žitare vasi, Kaple, Galicije in Št. Vida. Spoštljivo so se vsi moški odkrili: nekateri so celo poljubili svojemu župniku roko. Vedno vesi šentviški župnik se je poslal s svojimi župljani, da je nastal občni smeh. In marsik je rekel: šentviški gospod so pa res fletni, tako so za marnvanje in vedno kaj povedo, da spravijo človeka v smeh.

Komendant Pavel Rohrmeister je čakal svoje goste že pred vratmi, na katerih je gih slavnostih, da je prevzela v kuhinji re-

let, pa še koliko ni zgledal. Žena pa je bila stará 56 let, hčerka Mary 23 in mali baby pa 2 leti.

Res žalostno za videti. Ne morem si misliti, kako vse sem mogla to prenesti. Zakaj dobre prijatelje tako le dobit, nisem mislila, da bi tudi jaz lahko prišla v smrt, ali žrtvovala sem se. Moje sožalje ostalam, hčerka in sinu.

Zaljuboča za svojimi prijatelji.

Frances Tanko.

SPOMIN JESENJSKIH DNI.
Elkhart, Ind.

Kako žalostna si jesen, kaj žalostna je zemlja, ki jo zapušča kras zelenjave. Kako žalostno se sklanjajo drevesa, ki jim odpadajo list na listom, katera so krasila njih debla. Tako prazna in gola si ti jesen. Bližajo se zopet oni žalostni dnevi Vsi svetniki. Nenote se človek zamisli v tih dnevinah postane ti tožno in takoj žalostno pri srcu. Tamkaj v domovini so peli milo ta dan zvonovi, tako milo in čarobno, da je marsikatera trdega omehčal, da je pokleplnil in molil za one, ki so že mirno počivali spanje smrti in molil tudib za sebe, da bi tudi njega spremijali ti zvonovi, k zveličanju njegove duše. Marsikatera pravim so omehčali ti zvonovi, marsikatera pa tu di tolažili. Kako rada sem jih poslušala, tako rano zjutraj, če se tako trudna in pozno zvečer, ko so oglašali iz bližnjih cerkvic zvonovi. Poslušala sem jih prebujena tako dolgo, dokler me niso mati ali oče poklicali k molitvi.

Res, tako se je tudi zgodilo. G. Kovačič je nas mlade povleke v vse priljubljene farane zapustil in odšel v dobro slovensko naselbino Waukegan. Dragi g. Kovačič, dovolite mi, da se na tem mestu v imenu vseh mojih prijateljic, katere smo skupaj pele, prav prijazno zahvalim za učenje petja. Imeli ste dosti dela, zato pa bomo Vam ostale vse hvaležne. Če kedaj slučaj nanesi bomo Vam rade volje na kak način povrnile. Želimo Vam v naselbini Waukegan veliko uspeha. Bog Vas živi in na veselo svinjenje!

Stephanie Windishman.

(Op. ured.: — Pričujoči dopis, je priobčen skoro dobesedno kot napisan v originalu in priča, da naša tukajšnja mladina v veliki večini naš slovenski jezik dobro razume. Dvanajstletni Stefaniji čast in priznanje, da piše tako lepo v svojem maternem jeziku. Namesto zdi, da če bi se naša slovenska mladina v raznih organizacijah oprijela v dopisovanju slovenskega jezika, bi se pri tem opilila v slovenski in slovensko življenje v Ameriki bi se pa podaljšalo najmanj za eno generacijo.)

GLASNIK SV. JURIJA V SO.

CHICAGO.

So. Chicago, Ill.

Danes v soboto 12. oktobra se je vršila v cerkvi sv. Jurija izredna slavnost. Vršila se je dvojna poroka in sicer so se poročili ženin Avgust Juroško, z nevesto Ano Mordaš. — Drugi par: ženin Josip Derčar z nevesto Effie Yarsulich. Oba para sta dobro poznana v naši naselbini in vsi jim želimo srečne in blagoslava v novem življenju. Poročne obrede je izvršil č. g. Leo Novitski, naš domači župnik.

Pozdrav vsem čitateljem in naročnikom tega lista širom Amerike in onim doma za morjem.

Mary Oblak.

bil velik križ, spomin na nekdanje viteze reda svetega Jurija. Komendant je bil nad petdeset let star. Sivi lasje so kazali, da je že nastopila jesen življenja. Prijazno lice in rahel smehljaj okoli ustena je bil odvek blagega, plemenitega srca. Imel je, ker je veliko potoval, obširno duševno obzorje in mnogo skušenj.

Na Reberci je bil že dolgo let, najprej kot kapelan od leta 1760 pri svojem stricu dr. Valentiu Rohrmeistrju, ki je v zadnjih letih vsed starost rabil duhovne pomoči. Po stričevi smrti leta 1775 pa je postal komendant. Ljudje so ga imeli radi, enako tudi njegovi duhovni sobratje. Zato so prisli danes vsi, da počastijo svojega prijatelja. Doma so ostali samo kaplani Marko Sturm v Žitari vasi in Ivan Toftan v Kapli. Vedeli so tudi, da je komendant gostoljuben, posebno ob slavnostih. Tedaj se je silnila miza pod obilico dobrega, in še vedno so šli gostje prav zadovoljni domov. K temu pa pomogla največ komendantova sestra Treza, ki je slovela kot najboljša kuharica po celi dobroljubi dekaniji in so tudi vedno prosili ob novih mašah in dru-

giment.

Posebno je razveselilo komendantovo, da je odzval vabilu tudi trški sodnik iz Kaple, Volbeni Hagen. Bila sta si prijatelja že iz študentovskih časov in srečen slavčaj je hotel, da sta se znašla v poklicu takoj blizu eden poleg drugega. Trški sodnik je bil ljubezljiv človek, ni imel nič prevezetnega na sebi, z vsakim je rad govoril in pomagal, kjer je le mogel. Spoštoval je stare navade ljudi in globoko vkorenjeni verski čuti ljudstva, ter je sam dajal v tem oziru najlepši zaled. Zato so ga ljudje še bolj spoštovali in mu zaupalili. Težilo ga je že precejšnje število let. Ostal je samec, priljubil pa mu je gospodinjila mati, katero tudi njeni smrti je imel pri sebi daljnega sorodnika.

"Prav srčno me veseli, da si prišel," pravil komendant sodniku, "težko bi mi bilo, če bi se kuhal doma." Po teh besedah ga prime pod pazduhu in ga pelje po stopnicah in obrnivši se nazaj, pozove svoje duhovne tovariše ter cerkvena ključarja. Mihevc in Ofnarja, češ, da je že odzvonilo opoldne in bi se kuharica kremžila, če bi

DOPIS MLADE AMERIŠKE
SLOVENKE IZ WEST
ALLISA.

West Allis, Wis.

Kajneda, da mi boste odmerili malo prostora v listu. Jaz sem bila v Milwaukee rojena, sedaj štejem mojo starost skupaj 12 let. Vesela čitam katoliške liste, najbolj mi pa uga-ja "Amerikanski Slovenec".

Pred enim letom ustanovilo se je Mladinsko cerkevno petje pod vodstvom gospoda John Kovačiča, pevski učitelj in organist naše slovenske fare na West Allis. Vsaki petek zvezči imeli smo pevske vaje. Pelj smo vsako nedeljo prvi in drugi.

SVETILNIK
katoliškega shoda.
Rev. Bern. Ambrožič, O.F.M.

Cemu romanje na Baragov grob?

Zadnjo soboto sem samo sprožil neko misel in jo poslal v javnost v razmišljajne in razsodbo vseh, ki se za stvar zanimajo. Upam, da ne bo bilo samo pri sprožitvi in že po prvem sunku spet lepo zaspalo, kakor je že marsikaj lepega. Dokler se pa ne bodo drugi odzvali, naj mi bo dovoljeno, da sam še nekoliko več zapisem o stvari in jo še nekoliko bolj razložim.

Morda bi kdo misil, da je prezgodaj govoriti o "romanju" na Baragov grob. Ta ali oni utegne reči: saj naš Baraga še ni svetnik, kako moremo iti na božjo pot k njegovemu grobu? Na božjo pot gremo na kaki svet kraj, ki je priznan od Cerkve kot poseben kraj izrednih milosti božjih, ali pa na prostor, ki je posvečen poživljenju ali smrti tega ali onega od Cerkve proglašenega svetnika. Nič takega doslej še nismo čuli od Marquetteja in tudi ne od Baragovega groba...

Na morebitni ugovor te vrste se da prav lahko primerno odgovoriti.

Prvič ni treba, da se beseda "romanje" vzame v najstrožjem pomenu besede. Beseda "romanje" je izpeljana od latinske besede Roma, kar pomeni po našem Rim. Prvotno so "romali" torej smo tisti, ki so šli v Rim z namenom, da se udeleže obilnih odpustkov, napisanih za tiste, ki obišejo grob sv. Petra in druge svete kraje v večnem mestu. Pozneje je pa beseda "romati" dobila bolj širok in splošen pomen. Dandanes lahko "romanje" pomeni vsako človekovo pot na bolj oddaljen kraj, če je s isto potjo zvezana kakšna verška misel ali sploh kak pobogen namen. (Saj so nas včasih posiljali celo na "romanje", k Sveti Katarini, prosit za pravopamet!)

Z našim romanjem v Marquette je združena dovolj lepa in pobožna misel; vzbuditi zanimanje za našega v službi svetosti umrlega Barago in dati vsaj pobudo za njegov svetniški proces. Saj si moremo komaj predstavljati, kaj bi tak dogodek pomenil za versko obnovno tisočerih in tisočerih src — —

Kadar to storiti, ne storiti tja v en dan, temveč ga vodijo, po človeško govorjeno, najvišje in najsvetišji namesto. Bogu tako posebno poveljanje ni potrebno, svetniku tudi ne. Oba imata tega dovolj v nebesih, vsak v svojem obsegu in vsak po svojih zmožnostih. Potrebo, ali vsaj zelo koristno je pa tako posebno poveljanje ljudem na zemlji, ker jim pomaga dvigati srca in duše iznad zemlje v nebeške, krate, ki so od Cerkve priznani kot kraji posebnih milosti in obdarovani z izrednimi odpustki in drugimi predpravnicami, pa pride nazaj prav tak, kot je bil poprej, ali pa celo slabši. Ni šel tja s potrebo do dušno dispozicijo, zato mu njegovo "romanje" ni prav nič pomagalo. Zato tudi njegovo romanje ni bilo romanje, temveč le nekak izlet, ali "excursion."

Nasprotino je pa marsikdo doživel v sebi čuden preobrat na kraju, kjer bi nikče ne mislil, da obstoji tam kakšna "božja pot." Celo na mestih, ki bi jim človeška govorica prisodila, da so "od Boga pobazljeni," je Bog že dostikrat delil nenavadne in presenetljive duhovne darove. Zakaj? Zato, ker je bil prejemnik obeh milosti iz enega ali drugega vraka ravno na onem kraju za tak prejem takega daru iz rok božjih pravilno razpolo-

lo svetniško poveličanje našega Baraga velikansko dobro, ki bi razgibalo neštvena srca v novem navdušenju za svetoštvo.

In če hočemo v tem duhu moliti k Bogu, ali si moremo izmisli lepšo priliko za tak molitev, nego v skupni procesiji pohititi na Baragov grob in v mogočni stolni cerkvi, stojeci v Marquette nad njegovim grobom, opraviti tozadenvno položnost?

Kdo bi potem takem še hotel napsrovati lepi misli, romanti na Baragov grob o priliki pomenljive stoltnice?

Cetrtič. Bog vlada in vodi duhovni svet na zemlji po svoji sveti Cerkvi. V cerkvenem vodstvu vidi pravi kristjan vodstvo božje. Cerkvena oblast je tudi poklicana, da se izrazi in izreče o svetniških lastnosti tega ali onega zglednega služabnika božjega. To rada stori, če je stvar dogena, toda to samo še ni vse. Rajši stori, če vidi, da je med vernim ljudstvom primerno razpoloženje, da bo njena izjava koristila verski stvari in pospeševala versko gorečnost ljudstva. Zato Cérkev, oziroma višja cerkvena oblast prisluškuje čestovanju vernikov in pazi na to, kakšno je razpoloženje v njih. Ako bi mi Slovenci ob Baragovi stoltnici praznovali pomenljivo leto le s posvetnimi prireditvami, z zborovanji in morda celo s plesom, to pač ne bo nagibalno Cerkve, da bi nam proglasila Barago za svetnika!

Bog nikakor ni dolžan, vsakega svetega človeka tudi pred svetom poveličati. Koliko milijonov svetnikov je v nebesih, zatkatere svet nič ne ve! On je neskončno zvest v svojih oblubah, oblubil je pa samo to, da bo svoje dobre služabnike poplačal v nebesih. To stori in njegova obluba je s tem izpolnjena. Včasih, posudarjam, včasih pa stori več nego je oblubil. Včasih torej poveliča svoje svetnike tudi pred svetom. Povelja jih s tem, da po njih deli čudežne milosti ali v dušnem ali telesnem pogledu, pa še s tem, da jih po odločbi Svoje Cerkve postavlja na oltarje.

Tretjič. Bog nikakor ni dolžan, vsakega svetega človeka tudi pred svetom poveličati. Koliko milijonov svetnikov je v nebesih, zatkatere svet nič ne ve! On je neskončno zvest v svojih oblubah, oblubil je pa samo to, da bo svoje dobre služabnike poplačal v nebesih. To stori in njegova obluba je s tem izpolnjena. Včasih, posudarjam, včasih pa stori več nego je oblubil. Včasih torej poveliča svoje svetnike tudi pred svetom. Povelja jih s tem, da po njih deli čudežne milosti ali v dušnem ali telesnem pogledu, pa še s tem, da jih po odločbi Svoje Cerkve postavlja na oltarje.

Kadar to storiti, ne storiti tja v en dan, temveč ga vodijo, po človeško govorjeno, najvišje in najsvetišji namesto. Bogu tako posebno poveljanje ni potrebno, svetniku tudi ne. Oba imata tega dovolj v nebesih, vsak v svojem obsegu in vsak po svojih zmožnostih. Potrebo, ali vsaj zelo koristno je pa tako posebno poveljanje ljudem na zemlji, ker jim pomaga dvigati srca in duše iznad zemlje v nebeške, krate, ki so od Cerkve priznani kot kraji posebnih milosti in obdarovani z izrednimi odpustki in drugimi predpravnicami, pa pride nazaj prav tak, kot je bil poprej, ali pa celo slabši. Ni šel tja s potrebo do dušno dispozicijo, zato mu njegovo "romanje" ni prav nič pomagalo. Zato tudi njegovo romanje ni bilo romanje, temveč le nekak izlet, ali "excursion."

Pri volitvi, katerega svetnika bo pred svetom posebej poveličil in katerega ne, pri tej volitvi, pravim, je Bog neskončno prost in svoboden. Včasih stori to sam od sebe in takoreč iznenadi svet in ga kar prisili k češčenju tega ali onega izvoljenca božjega. Včasih pa čaka, da ga ljudje prosijo za tako izredno milost. Tudi pri tem ima svoje namesto. Svetniško poveličanje svetega umrlega kristjana je sijajna odlike za dotednici kraj, kjer je rajni živel in umrl, velika čast za ljudstvo, iz katerega je svetnik izšel in med katerim je deloval. Saj sem že pisal, da takodaj svetniku nič ne poveča blaženosti v nebesih, pač pa mnogo mnogo pomeni za ta svet. Taka odlike se pa da od Boga izprositi. Saj vemo, da Bog rad sliši in uslušuje prošnje vernikov, če prosijo za kaj dobrega. Jasno pa je, da bi bi-

lo svetniško poveličanje našega Baraga velikansko dobro, ki bi razgibalo neštvena srca v novem navdušenju za svetoštvo.

PO ŠIROKEM SVETU

NOV LIST MED AMERIŠKI-MI HRVATI.

Te dan je izšel nov ameriški hrvatski list "Američki Hrvat", katoliški dvomesečnik, ki ga je začel izdajati č. g. Dragutin Jesih, hrvatski župnik v Milwaukee, Wis. Tisk se v katoliški tiskarni Edinost v Chicagi.

"Američki Hrvat" je glasilo hrvatskih župnij po Ameriki in katoliškega življenja med Hrvati sploh. Za začetek bo izhajal nekaj časa dvakrat na mesec, a postane tednik čimpreje mogoče.

C. g. Jesih, urednik, novega lista "Amer. Hrvata" je eden izmed najdelajnejih hrvatskih katoliških kulturnih delavcev v Ameriki. On je pred malo manj kot desetimi leti ustanovil s pomočjo drugih edin hrvatsko katoliško podporno organizacijo Katol. Hrvatska Zajednica, ki ima svoj sedež v Gary, Indiana. Organizaciji je ustanovil glasilo "Naša Nada", katere dvakratni urednik je bil. Poleg svoje obsežne župnine in župnijske šole se je sedaj č. g. posvetil še novinarstvu, kajti zaveda se, da katoličani brez katoliškega tiska sonči. Bratom Hrvatom je pojavljenje katoliškega tiska v Ameriki zelo potrebno. Brezverskega in protiverskega tiska imajo veliko preveč, dočim katoliškega tiska do zadnjih časov sponih imeli niso.

C. g. Jesih je bil vsikdar nakanjen slovenski katoliški tiskarni, kajti zaveda se, da katoličani morajo podpirati eden drugega, zlasti slovenski katoličani in to še posebno v tujini.

Novemu listu, kakor njegovemu izdajatelju ob tej priliki iskreno častitamo in mu želimo obilo uspeha. Katoliška tiskarna Edinost izdaja dnevnik "Američanski Slovenec", kateri je sedaj dobil med brati Hrvati svojega brata "Američkega Hrvata". Dal Bog, da se slednji čimpreje povpove v teden in pozneje čimpreje močno tudi v dnevnik!

KROKODILI PRED HIŠNIMI VRATI.

Silno narastla reka Indus je v indijski provinci Sind povzročila strašne poplave. Poselna nevarnost za prebivalce vasi, ki so že itak v skrbah za svoje življenje in imetje, so krokodili (gaviali), ki se pojavljajo pred hišnimi vratimi in vdirajo v hiše. Valovi so namreč pregnali krokodile iz njihovih dosedanjih bivališč in jih vleči seboj. Krokodili so v valovih iskalni plivijo vodo in so mislili, da so to našli v hišah, ki leže tik ob bregu. Kmetje so se seveda silno prestrašili, posebno ker mnogi med njimi še nikdar niso videli krokodila. Valovi so gaviale tiralf do 80 km daleč od pravega toka reke, tako da se dajajo plavajo v krajih, kjer niti vedeli niso, da so splošne také zivali. Sedaj prirejajo love na krokodile, da jih bodo zopet iztrebili.

PRI EKSPLOZIJI MINE.

V vitanjskem rudokopu se je ponesrečil 24-letni Matvej Vrhovnik; v trenutku je eksplodirala mina in puhiila v Vrhovniku cele plasti premogovega prahu, tako da je ponosrečenec, ki so ga prepeljali v tukajšnjo bolnišnico čisto črn. Opeklinske poškodbe so zelo težke; bržkone bo revez izgubil vid.

VEČ SO MU VRNILI NEGOS MU UKRADLI.

Pred koelnsko porto se je moral zagovarjati 22-letna nastavljenka, v nekem baru, ki je bila obtožena, da je nagrajala v neki trgovini svilenih oblik v vrednosti 6000 mark.

POŠLJITE TA BREZPLAČNI KUPON TAKOJ!

AMERIKANSKI SLOVENEC

četrti sin Avgust?" Zaman jih je Sordelli prepričeval, da nikdar v življenju ni imel več otrok; v knjigi novorojenih leta 1909 stoji jasno zapisano, da se mu je rodil sin Avgust. Najbolj čudno pri vsej zmenjavi pa je, da je Sordelli priznal, da je podpis v matični knjigi, kjer je zapisano rojstvo njegovega novorojenega sina Avgusta, njegov. Sordelli se zaključi, da je v prvega sosedov, ki ga pozna, že več ko tride set let, dokazuje, da so se mu rodili res samo trije otroci, ki še vžive. S tem je postal celo zadeva še bolj zagonetna.

VEST JO JE PEKLA.

Nedavno je prišla postarna žena v pisarno ravnatelja že ležniške družbe "Texas and Pacific" v Dallasu. Položila je pisemski zavitek na pisalno mizo in dejala: "Tu je denar, ki ima to prednost, da ne trača posebno dolgo. Gre za zavarovanje vseučiliščnikov pri izpitih. V primeru, da dijak ne napravi skušnje, prejme pogodeno odškodnino, ki mu omogoči, da lahko študira naprej. Zavarovanec ima vsekakor tudi nekaj obveznosti: prvič mora točno plačevati premije, drugič mora redno obiskovati predavanja. Ustanova je vsekakor večjega moralnega gmotnega pomena.

SIN NA PAPIRJU.

V Turinu se je to dni dogodil naslednji slučaj: V stanovanje Enrice Sordellija, oceta treh živečih otrok, so prišli karabineri in mu sporočili, da morajo arretirati njegovega sina Avgusta, ker ni prišel pred naborno komisijo. Sordelli je izjavil karabinerjem, da je njegov najstarejši sin Artur (pa ne Avgust) sedem let sluzil v vojni in da gre tu čisto gotovo za nesporazumjenje. Karabinerji pa so ostali pri svojem: "Mi imamoovelje, da arretiramo Avgusta, ki se ni odzval vojni dolžnosti." Sordelli jim je pokazal vse tri svoje otroke: 28-letnega Arturja, 17-letnega Cezaria in hčerko, ki pa je še v povoju. Karabinerji vprašajo: "A kje je Vaš

— — —

GRENLANDIJA JE RODOVITNA.

Znameniti danski zoolog Petersen se je po dvaletnem bivanju na Grenlandiji vrnil na Dansko in objavil zanimivo poročilo o odkritju ogromnih rodovitnih ozemelj na Grenlandiji. V okolici Scoresbya se razprostirajo 400 km daleč

v notranjost dežele ogromna zemljišča, ki niso pokrita z ledom, kakor so mislili doslej. Zemlja je rodovitna in bogata na rastlinstvu, gozdovih in živalih. Pasejo se velike črede moškatnih bivolov, posebno veliko je planinskih zajcev in drugih dragocenih lovskih živali. Petersen je našel tudi bogata ležišča premoga, ki se ga prav na površje zemlje. S tega ozemlja je Petersen prisnel okrog 800 različnih redkih ptic za zoološki muzej v Kopenhangenu.

CHICAGO — ZDRAVO MESTO

Chicago, Ill. — Po statistiki, ki jo je ravnokar objavil češki zdravstveni komisar, Dr. Kegel, se je število smrti v Chicagi znižalo za 782 v prvih 9. mesecih tega leta, v primeri z istim časom preteklega leta. V letošnjih 9. mesecih jih je umrlo 28,209, v lanskem letu pa 28,991.

Zakonski stan je kakor vsaka druga stvar, če ljudje v njem pamet "nučajo" je v njem sreča, če jo ne, je nesreča.

IN DOMOVINE.

2 stanovanji, vsako s 3 sobami. Plin, elektrika; zelo nizka cena. 1801 So. Racine Avenue Chicago. (2918)

ROJAKOM

ki se jim ne dopade, kjer žive in se nameravajo seliti, priporočamo, da si ogledajo Milwaukee.

V slučaju, da nameravate kupovati dom, trgovino ali obrt, zglasite se pri nas za nasvet.

Na prodaj imamo železniške, grocerijske, mesarske trgovine, gostilne, eno ali večdružinske domove itd.

RIGHT REALTY CO.
Ermens & Ocvirk
502 National Avenue,
Milwaukee, Wis.

Telephone: Hanover 308.

PREMOG! EXPRESS!

Slovencem v Chicago in okolici se priporočamo za dovoz premoga in prevažanje pohištva ob času selitev.

John Kochevar
2215 W. 23rd St., Chicago, Ill.
Tel. Roosevelt 2692.

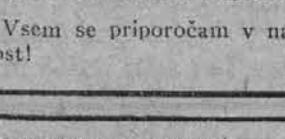
LEO MLADIČ
ICE CREAM PARLOR
1941 W. 22nd St., Chicago
Tel.: Canal 4446.

Smokke, cigarete, tobak in raznovrstne slasnice.

Gostom so na razpolago domači prigrizki in druga okrepčava.

Vsem se priporočam v naklonjenost!

PREVOZ - DRVA - KOLN

Rojakom se priporočamo za načn

T. C. Bridges:

Na pomoč

ROMAN.

Bilo je skoraj temno, ko sta pristala, zjutraj pa sta strmela, ko sta zagledala pred seboj veliko mesto; imelo je kamenite stavbe, a nekatere je potres porušil. Meščani, ljudje bele polti, so prišli k njima in so ju prijazno sprejeli. Še več, bili so jako veseli, da sta prišla; zdi se namreč, da so iz neke stare prerokbe vedeli, da pridejo po zraku beli ljudje, in jih rešijo iz velike stiske."

"Rešijo!" ga prekine Greg. "Od česa pa, očka?"

"To je prav poseben del te povesti," mu odgovori oče. "Oblegajo jih Indijanci Bakairi, ki so videti jako divje pleme. Čerj očki mesta so strme kot stene, zato divjaki doslej še niso mogli prodreti v mesto; zasedli pa so neki više ležeči del doline, kjer so Hula imeli svoje vrtove in zato se zdi, da Hulom pohaja živež. Zdaj se hranijo samo še z logami, ki jih imajo skrite v svojih kamenitih stavbah in Alan pravi, da ne morejo vzdržati daj kot tri meseca."

Greg narahlo zaživlja, njegov oče pa prioveduje dalje.

"Če Bakairi udero v mesto," pravi Alan, "bodo Hule zaslužili, vse neprecenljive ostanke starodavnosti pa uničili."

"Kakšne ostanke?" vpraša Greg.

"Bodi no pameten, fant!" zagrimi profesor. "Ali misliš, da ima Alan prav zdaj čas in priliko, da bi jih v svojem poročilu popisoval? Lahko pa si jih v mislih predstavljam: spomeniki, sohe, napisni in morda celo rokopisi. Gotovo bo tam zaklad, kakor ga ni nudil niti stari Egipt in za starinoslovce najbolj čudo vite najdbe, kar so jih doslej odkrili."

"Morda zlate rakye kakor pri Tutankameunu?" hlastno poizveduje Greg.

"Zlato, da; saj sta zlato in bron skoraj edini kovini, ki jih ti ljudje poznaš," mu odvrne oče nakratko. "Toda kaj je vse zlato v primeri s temi čudovitim spomeniki?"

"O, zlato včasih zelo prav pride!" se namazne Greg. "Vsaj Gadsden je tega mnenja kakor je videti."

"Da, on!" hlastne profesor in čelo se mu zmrači. "Njemu nikoli ne smemo dovoliti, da bi vtaknil svoje lakome prste v to zadevo! Gotovo bi bila nesreča! Kajti on gre samo za zlatom in kadar bo šlo za zlato, bo pravljjen uničiti še tako dragocene spomenike!"

Greg prikima. "Prav imate, očka, toda on bo storil vse, da svoj namen doseže in če posmislim na to, kar sta nam povedala Jim in Sam, bomo imeli nemalo truda, ako ga bomo hoteli od njegovega namena odvrniti!"

"Saj ne more ničesar začeti, dokler ne izve, kje se mesto Hulak nahaja!" mu odvrne oče; "da ne izve, za to moramo pa mi skrbeti!"

"Meni pa lahko poveste," pravi Greg. "Kje je to mesto, očka?"

"V Matto Grossu, zahodni pokrajini Brazilije," reče profesor. "Leži onstran reke Xingu (Šingu), nekako deset stopinj južno in pet in petdeset zahodno."

"Joj, to je pa strašno daleč!" pravi Greg precej razočaran. "Toda glej očka, kako za božjo voljo je pa Alan mogel poslati svoje sporočilo naravnost k nam? Res o radiu prav nič ne vem, vendar pa vem, da navaden radijski aparat ne more oddajati v večje razdalje kot nekaj sto milij, tu jih pa imamo na tisoče!"

"Vprašaj Selbyja!" reče profesor.

Jim je gledal v svoje pisanje, zdaj pa se ozre kvišku in pravi: "To je res, Greg. Navadni radio-aparat na letalu more brzovljati samo 120 milij daleč in uporablja devet

sto metrov dolg val. Toda tvoj bratranec je govoril z nami na tako kratkem valu, dolgem le 27 metrov. Mislim, da si je navil žico v dveljav, ki si sta precej naranzen, tako da je izguba za dušenje prav majhna. Gotovo je bil prepričan, da ima le malo energije na razpolago. Tako je torej delal na kratkem valu in zato lahko s prav majhno energijo segel v ogromne razdalje.

"Ali pa more kdo Gadsdenu braniti, da ne stopi z njim na isti način v stik?" povprašuje Greg. "Saj praviš, da ima prvorosten radijski aparat."

"Znaki so bili tako medli," odvrne Jim, "in bi jih sploh ne bil mogel ujeti, ako ne bi imel svoja posebne antene, ki se da naravnati. Ako Gadsden nima nekaj podobnega, potem niti malo ne mislim, da bi bil mogel Uptonove Morsejeve znake slišati."

Greg prikima.

"Sijajno, Jim! Ako se torej očku posreči, da reši Alana iz tega čudnega Hulaka, bo samo tvoja zasluga!"

"To je popolnoma res," izjavi profesor. "In smatral bom za svojo dolžnost, da pride Selby do veljave, ker je njegova iznajdbo jasno znamenita. Dati jo mora takoj patentirati. Dal mu bom pismo do svojih zastopnikov; ko se vrnem, bom pa poskrbel, da iznajdbo pronaščam."

Greg se skloni naprej.

"Ali misliš iti v Brazilijo, očka?" hitro vpraša.

Profesor sina začudenog pogleda, češ: "Seveda pojdem! In nato v Hulak. Še danes grem v London, da vse potrebno pripravim, potem pa s prvo ladjo odrinem."

12. Ponoči je nekaj zaropatalo.

Ko je Jim gledal, kako se profesorjev avto oddaljuje dol po vijugasti cesti proti Bude, je bil strašno potrt.

"Morali bi te vzeti seboj," pravi Sam robito.

"Kako bi rad videl, da bi me mogli!" odgovori Jim hrepeneče. Nato pa se takoj odločno zravnava in pravi: "Sam, jaz sem nehvalješna žival! Moja vloga je vendar tukaj! Saj moram vsako noč poslušati, ako se ne bo morda Uptonu posrečio, da zopet brzovaj. Če kaj izvem, moram brzovajiti profesorju."

"Jaz pa mislim, da je Upton bencin pošel, zato ne bo mogel poslati nobenega sporočila več," pravi Sam.

"Da; povedal pa nam je tudi, da poizkuša zgraditi vodno kolo in če se mu to posreči, bo imel pač električne sile v izobilju. Zato pa moram seveda kar lepo čakati in poslušati. Zdaj pa pojdiva nazaj! Obljubila sva, da izkopljiva tisti krompir."

"Seveda, to morava opraviti; potem pa bo najbolj pametno, da pogledava, ako se bo dalo tovo kolo kako napraviti. Kakor kaže, ga boš potreboval, ko boš moral iti v Bude."

"Najprej moram dobiti nove zračne cevi," mu reče Jim, "a za to je že poskrbljeno. Počej!" Z roko seže v žep in prinese ven šop bankovcev, da je Sam kar strmel. "Deset funkov!" reče Jim. "Profesorjev dar. Ali ni dober človek?"

"Da, in Greg tudi. Prav rad ga imam," reče Sam. "Toda to je velik denar, Jim. Kam pa ga misliš spraviti? Teta Sara spravlja svojega v svojo staro škatlico za čas. Prava stara skopulja je! Sinoč sem jo videl, kako je denar preštrela."

(Dalje prih.)

VELIKO ŠTEVILLO POTNIKOV,

ki so bili tekem tega leta odpremljeni od nas v Evropo, dokazuje našo točno in zadovoljivo postrežbo.

Že zdaj sprejemamo priglase za bodoči božični izlet v staro domovino. MI PRODAJAMO ŠIFKARTE VSEH PAROBRODSKIH KOMPANIJ.

Mi izdelujemo afidavite, prošnje za deklaracijo o zakonitem prihodu semkaj, prošnje za potne liste in za dovoljenje za povratek v Ameriko; pooblastitve in tako dalje.

PREPRIČAJTE SE O TEM,

kako je pripravno pošiljati denar z našim posredovanjem.

RAZEN V NAŠO DOMOVINO POŠILJAMO DENAR TUDI V VSE OSTALE DELE CIVILIZIRANEGA SVETA — PO POŠTI IN BRZOVNO — V TUJI VALUTI IN DOLARIJAH. HITRA POSTREŽBA; NIZKE CENE.

KASPAR AMERICAN STATE BANK

1900 BLUE ISLAND AVE.

CHICAGO, ILL.

T. C. Bridges:

Na pomoč

ROMAN.

Dve plošči najnovejše izdaje

25114-F Dekleta v kmečki brivnici,

Pridi sveti Martin, ... 75

To sta zopet dva komada, polna veselja, šaljiva in zabavna, vesele popevke, pomešane z izbornimi dovtipi, in vse skupaj spremljano z živahnino muziko. Izdelali so ploščo pevci Adrije z godbo bratov Dajčman.

25115-F Jest pa eno ljubco imam,

Imam dekle v Tirolah 75

Ako povemo, da ste na tej plošči pele Mary Udovich in J. Lavše, je dovolj, da si bo vsakdo predstavljal, kakšna sta oba komada. Ljubki glas teh dveh pevk poznamo že tako, da ga vedno želimo slišati ponovno in ponovo.

DRUGE SLOVENSKE PLOŠČE

25078-Dunaj ostane Dunaj

Neverna Ančka, harmonika in kitare 75c

25079-Danici

Domäce pesmi, ženski duet in klavir 75c

25080-Oberštejnerš

Slovenski poskočni šotiš, godba 75c

25081-Nemški valček

Černiška polka, godba 75c

25082-Bod' moja, bod' moja

Nebeška ženitva, Anton Shubel bariton 75c

25083-Cez Savco v vas hodiš

Sladki spomini, ženski duet in klavir 75c

25084-Nočni čuvaj

Pevec na note 75c

25085-Cingel congel

So ptičice zbrane, ženski duet in klavir 75c

25086-Še kikelco prodala bom

Gor čez jezero, Anton Shubel bariton 75c

25087-F-Tiha luna, moški kvartet, petje.

Rojakom, moški kvartet, petje 75c

25088-F-Takrat v starih časih, moški kvartet, petje

Pozdrav, moški kvartet 75c

25089-F-Kje je moj mili dom, narodna,

Moja ljubca je ..., narodna, Ant. Šubelj 75c

25090-F-Megla v jezeru, narodna,

Zaspancek, narodna, Ant. Šubelj 75c

25091-F-Oj pastirček, božji ljubljenci,

Vsi verni kristjani, božična, poje A. Šubelj 75c

25092-F-Sveti noč,

Sv. Jožef in Marija, božična, poje A. Šubelj 75c

25093-F-Moja Francka,

Potepuh, valček, harmonika 75c

25094-F-Fantje po pol' gredo,

Soča voda, pojeta M. Udovich in J. Laushe 75c

25095-F-Sladke vijolice, valček,

Double Eagle, koračnica, harmonika 75c

25096-F-Treba ni moje ljubce plavšati,

Ko ptičica ta mala, pojete M. Udovič in J. Lavše 75c

25097-F-Dekle to mi povej,

Pastir, bariton, A. Šubelj 75c

25098-F-Golobička, polka,

Repač, banda, dve harmoniki 75c

25099-F-Zvedel se mnekač novega,

Micka, ženski duet, Udovič in Lavše 75c

25100-F-Zagorski zvonovi, narod. pesem,

Vsi se prihajali, nar. pesem; poje A. Šubelj 75c

25101-F-Bléski valček, valček,

Lepa Josefa, polka, harmonika, Špehek 75c

25102-Morje adrijansko, pevsko društvo Zora,

Ciciban, bariton Ant. Šubelj 75c

25103-Moj očka ima konjička dva,

Urno stopaj, Špehek in sin, harmonika 75c

25104-F-Gozdi je že zelen,

Po gorah je ivje, petje Udovič in Lavše 75c

25105-F-Kak ribcam dobro gre,

Ciganski otrok, petje, Udovič in Lavše 75c

25106-F-Al' me boš kaj rada imela,

Ljubca moja, kaj si strila, petje, sestri Mihilič 75c

25107-Dobro jutro, ljubca moja,